การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ กรุงเทพมหานคร

DEVELOPMENT OF IMAGINATIVE WRITING SKILL WITH MIND MAPPING TECHNIQUE AMONG PRATHOM SUEKSA 2 AT LA-ORUTIS DEMONSTRATION SCHOOL, BANGKOK

ศิวาลักษณ์ ก้องเสนาะ[1], ธนาดล สมบูรณ์[2], วีระ วงศ์สรรค์[3], วาสนา เพิ่มพูล[4]
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Siwaluk Kongsanor[1], Tanadol Somboon[2], Weera Wongsan[3], Wasana Permpool[4]
Curriculum and Instruction Faculty of Education, Bangkokthonburi University
Corresponding Author E-mail :dear14052540@gmail.com[1], drtanadol99@gmail.com[2], weerawomgsan11@gmail.com[3], audwasana@gmail.com[4]

(Received : April 25, 2026; Edit : May 14, 2026; accepted : May 14, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด (2) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และ (3) เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 82 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนจำนวน 54 คน จาก 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เนื้อหาบทเรียนการเขียนเรื่องจากจินตนาการ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดมีความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\overline{X}$= 15.56, S.D. = 2.41) สูงกว่าก่อนเรียน ($\overline{X}$= 9.78, S.D. = 1.80) อย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด ทั้งนี้เทคนิคแผนผังความคิด (Mind Mapping) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระบบความคิด เชื่อมโยงเนื้อหา และถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นลำดับขั้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การเขียนมีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดมีความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง ($\overline{X}$ = 15.56, S.D. = 2.41) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\overline{X}$ = 13.85, S.D. = 1.92) อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของเทคนิคแผนผังความคิดที่ช่วยพัฒนาทักษะการเขียนได้ดีกว่าวิธีการสอนแบบเดิมอย่างเด่นชัด (3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยภาพรวมของกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 41.07, S.D. = 4.46) ขณะที่กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีความพึงพอใจในระดับ ($\overline{X}$= 31.44, S.D. = 4.69) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการเขียนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุก น่าสนใจ และเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเขียนเรื่องจากจินตนาการ เทคนิคแผนผังความคิด ความสามารถในการเขียน นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ กรุงเทพมหานคร

Abstract

This research aimed to (1) compare the imaginative writing ability of Grade 2 students before and after learning through the mind mapping technique, (2) compare the imaginative writing ability of students taught using the mind mapping technique with those taught using the conventional method, and (3) compare students' satisfaction toward the two instructional approaches.

This study employed a quasi-experimental research design. The population consisted of 82 Grade 2 students at La-orutis Demonstration School, Bangkok, in the academic year 2025. The sample included 54 students from two classrooms, selected through cluster random sampling, and divided into an experimental group and a control group. The research instruments included imaginative writing instructional content, lesson plans using the mind mapping technique, conventional lesson plans, an imaginative writing ability test, and a student satisfaction questionnaire. The data were analyzed using mean, standard deviation, paired-samples t-test, and independent-samples t-test.

The results of the study revealed that: (1) the students who received instruction using the mind mapping technique demonstrated significantly higher imaginative writing ability after the instruction than before at the .001 level of significance, with the post-test mean score ($\bar{x}$= 15.56, S.D. = 2.41) higher than the pre-test mean score ($\bar{x}$= 9.78, S.D. = 1.80), indicating a clear improvement in learning outcomes. The mind mapping technique enabled students to organize their ideas, connect content, and express their imagination systematically, resulting in clearer and more complete writing; (2) the students in the experimental group achieved significantly higher imaginative writing ability than those in the control group at the .01 level of significance, with the experimental group mean score ($\bar{x}$= 15.56, S.D. = 2.41) higher than that of the control group ($\bar{x}$= 13.85, S.D. = 1.92), demonstrating the effectiveness of the mind mapping technique in enhancing writing skills compared to conventional instruction; and (3) the students who received instruction using the mind mapping technique showed higher satisfaction than those who received conventional instruction. Overall, the experimental group reported a high level of satisfaction ($\bar{x}$= 41.07, S.D. = 4.46), while the control group reported a moderate level of satisfaction ($\bar{x}$= 31.44, S.D. = 4.69). These findings indicate that the mind mapping technique not only improves writing ability but also promotes an engaging and supportive learning environment that encourages active student participation.

Keywords: Imaginative Writing, Mind Mapping Technique, Writing Ability, Grade 2 Students, La-orutis Demonstration School, Bangkok

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะการเขียนซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ แม้ในยุคดิจิทัลจะมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่หลากหลายมากขึ้น แต่การเขียนยังคงมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการศึกษาและการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ที่ใช้ข้อความเป็นหลัก นอกจากนี้ การเขียนในปัจจุบันมีความหลากหลายและเปิดกว้างมากขึ้น ทั้งในรูปแบบเชิงวิชาการและเชิงสร้างสรรค์ จึงนับเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการถ่ายทอดความคิดและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (ภัทราพร เกษสังข์, 2566)

การเขียนเป็นทักษะสำคัญในการสื่อสารทางภาษา ช่วยให้การถ่ายทอดความคิดมีความชัดเจน ตรงประเด็น และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของงานเขียน การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา จะช่วยส่งเสริมแรงจูงใจและลดความกังวลในการเขียน อีกทั้งการฝึกวางแผนและจัดระบบความคิดก่อนเขียนช่วยให้การเรียบเรียงเนื้อหามีความเป็นลำดับมากยิ่งขึ้น (ณัฐวุฒิ พงษ์พานิช, 2566; พรทิพย์ รอดกสิกรรม, 2567) นอกจากนี้ การใช้จินตนาการยังช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การถ่ายทอดประสบการณ์ และพัฒนาด้านอารมณ์ของผู้เรียน (อพันตรี พูลพุทธา, 2566; มิ่งมนัสชน จังหาร, 2565) รวมทั้งช่วยพัฒนาการคิดเชิงนามธรรมและการลำดับเหตุการณ์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเขียนที่มีโครงสร้างและความต่อเนื่อง (นพเก้า ณ พัทลุง, 2567)

การส่งเสริมความสามารถในการเขียนตามจินตนาการมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดให้การเขียนเป็นทักษะสำคัญในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังพบปัญหาผู้เรียนขาดความสามารถในการเรียบเรียงและลำดับความคิดอย่างเป็นระบบ (ศิริพร วงศ์คำ, 2566) อีกทั้งขาดแรงจูงใจและยังใช้รูปแบบการสอนเดิม ส่งผลให้การเขียนตามจินตนาการไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ (จุฑามาศ อินทร์สว่าง, 2563; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561; ธนพร ใจดี, 2567) โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในช่วงวัย 7–8 ปี มักพบปัญหาในการเขียน เช่น ไม่สามารถเริ่มต้นเขียนได้อย่างมั่นใจ เขียนเนื้อหาไม่ต่อเนื่อง ขาดการเชื่อมโยงความคิด ลำดับเหตุการณ์ไม่เป็นระบบ และมีข้อจำกัดในการถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นภาษาเขียน ทั้งนี้ แนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget อธิบายว่าเด็กวัย 7–8 ปีอยู่ในขั้นปฏิบัติการรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ซึ่งสามารถคิดอย่างมีเหตุผลได้แต่ยังต้องอาศัยสิ่งที่เป็นรูปธรรมในการเรียนรู้ (Piaget, 1972) ขณะที่แนวคิดของ Vygotsky เน้นบทบาทของเครื่องมือทางความคิดและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Vygotsky, 1978) โดยการใช้เครื่องมือช่วยคิดและการจัดการเรียนรู้แบบมีการสนับสนุน (scaffolding) สามารถช่วยพัฒนาความเข้าใจของผู้เรียนได้ (Massa, 2024; Vygotsky, 1978) ดังนั้น การใช้แผนผังความคิดซึ่งเป็นเครื่องมือเชิงภาพจึงเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนวัยนี้ เพราะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระเบียบความคิด เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหา และสร้างโครงสร้างการเขียนได้อย่างชัดเจน

จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนผ่านผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ของโรงเรียนสาธิตละออ อุทิศ ปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยด้านภาษาไทย 67.88 จาก 100 คะแนน แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านการเขียนและการสื่อสาร ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและการคิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการสื่อสาร (กมลชนก แก้วคำ, 2565) รวมทั้งส่งเสริมแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเขียน (ศิริพร วงศ์คำ, 2566) และใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน (ปาริชาติ ทองสุข, 2566) โดยเฉพาะการใช้เทคนิคแผนผังความคิด (Mind Mapping) ซึ่งช่วยจัดระบบความคิดและโครงสร้างเนื้อหาได้อย่างชัดเจน (ธนพร ใจดี, 2567; จิราภรณ์ ศรีสุข, 2566; สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2566)

อีกทั้งโรงเรียนสาธิตละออุทิศ กรุงเทพมหานคร เป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทเป็นต้นแบบด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และกระบวนการคิด จึงเป็นบริบทที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในสถานศึกษาอื่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตละออุทิศ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเทคนิคดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระบบความคิด เชื่อมโยงเนื้อหา และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (ธนพร ใจดี, 2567; สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2566) และช่วยเตรียมความพร้อมในการทดสอบระดับชาติ (NT) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

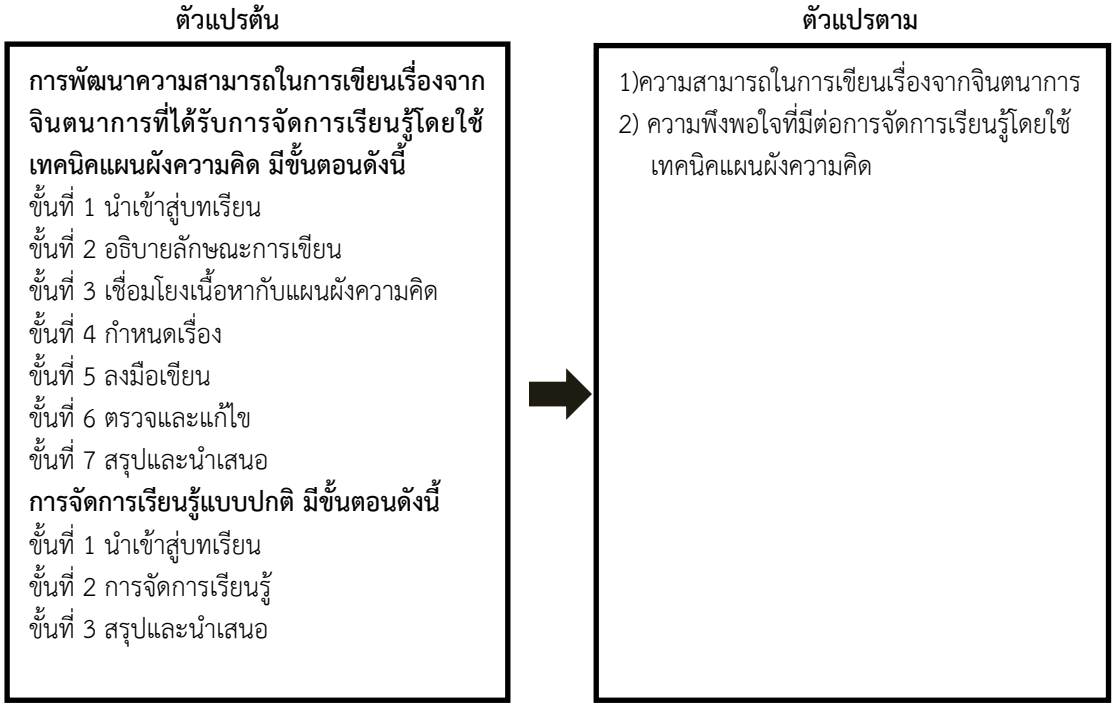
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องจากจิตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด มีความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถการเขียนเรื่องจากจินตนาการสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ การเขียนเรื่องจากจินตนาการ โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด มีความพึงพอใจในระดับสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ กรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 3 ห้องเรียน รวมนักเรียนจำนวน 82 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2 ห้อง โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 27 คน ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด กลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 27 คน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ

ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ 1.การจัดการเรียนรู้ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการ โดยใช้เทคนิค แผนผังความคิด 2.การจัดการเรียนรู้ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการ แบบปกติ

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1.ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด 2.ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจิตนาการโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด

เครื่องที่ใช้ในการวิจัย 1.เนื้อหาบทเรียนการเขียนเรื่องจากจินตนาการ 2.แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบ 3.แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยจัดกระบวนการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบ 4.แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรื่องจากจินตนาการ 5.แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การสร้างและหาคุณภาพ เนื้อหาบทเรียนการเขียนเรื่องจากจินตนาการ 1.ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2.ศึกษาหลักการและแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562) 3.สร้างเนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ได้แก่ จากภาพ คำ หัวข้อ และนิทาน 4.นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม 5.ปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

การสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรื่องจากจินตนาการโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด 1.ศึกษาตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และเนื้อหาการเขียนของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2.ศึกษาหลักการ แนวคิด และขั้นตอนการใช้เทคนิคแผนผังความคิดจากเอกสารและงานวิจัย 3.กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและบริบทผู้เรียน 4.สร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน รวม 16 คาบ 5.นำแผนเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข 6.นำแผนให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสม 7.ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง 8.ทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง และปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

การสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรื่องจากจินตนาการแบบปกติ 1.ศึกษาตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และเนื้อหาการเขียนของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2.ศึกษาหลักการ แนวคิด และแนวทางการจัดการเรียนรู้จากเอกสารทางวิชาการ 3.กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและบริบทของผู้เรียน 4.สร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน รวม 16 คาบ 5.นำแผนเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข 6.นำแผนให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสม 7.ปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง 8.ทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง และปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรื่องจากจินตนาการ

1.ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 2.ศึกษาเอกสารและแนวทางการสร้างแบบทดสอบ รวมถึงเกณฑ์การให้คะแนนของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562) 3.นำแนวคิดและสาระสำคัญที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบสร้างแบบทดสอบแบบอัตนัยวัดความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการ 4.ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 5.ทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 6.ปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้ก่อนใช้จริง

การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนเรื่องจากจินตนาการ 1.ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ 2.วิเคราะห์ขอบข่ายและกำหนดประเด็นที่จะประเมินให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ 3.สร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ4.กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (มากที่สุด–น้อยที่สุด) 5.นำแบบประเมินเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข 6.นำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC ≥ 0.50) 7.ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ 8.นำแบบประเมินไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 27 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1.กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2.จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตลอออุทิศ 3.ทดสอบความสามารถการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 4.ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ใช้เวลาประมาณ 10 สัปดาห์ 5.สอนกลุ่มทดลองด้วยเทคนิคแผนผังความคิด และกลุ่มควบคุมด้วยวิธีปกติ จำนวน 8 แผน รวม 16 คาบ 6.วัดความสามารถการเขียนเรื่องจากจินตนาการหลังเรียนของทั้งสองกลุ่ม 7.วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ

ทดสอบค่าที (t-test dependent และ t-test independent) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป 8.ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ 9.นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องจากจินตนาการ (กลุ่มทดลอง)

1.ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบตามเกณฑ์ และวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2.เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) 3.วิเคราะห์คะแนนหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 4.เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างสองกลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างอิสระต่อกัน (t-test independent) 5.รวบรวมคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจแบบมาตราส่วน 5 ระดับ (5 = มากที่สุด ถึง 1 = น้อยที่สุด) 6.แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ความพึงพอใจ 7.เปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้งสองกลุ่ม

ผลการวิจัย

1.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การเขียนเรื่องจากจินตนาการโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด มีความสามารถหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด

การทดสอบ	จำนวน (N)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	27	20	9.78	1.80	9.97	< .001
หลังเรียน	27	20	15.56	2.41		

พบว่า ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด ($\bar{X}$ = 15.56, S.D. = 2.41) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด ($\bar{X}$ = 9.78, S.D. = 1.80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

จากผลการวิเคราะห์คะแนนรวมดังกล่าว เพื่อให้เห็นความแตกต่างของพัฒนาการในแต่ละด้านอย่างชัดเจน จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์รายด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์การประเมินก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด

เกณฑ์การประเมินการเขียนเรื่อง จากจินตนาการ	ก่อนการจัดการเรียนรู้		หลังการจัดการเรียนรู้		t	P	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
1. การตั้งชื่อเรื่อง	1.48	0.51	2.48	0.51	7.20	< .001	**4**
2. สาระสำคัญของเรื่องที่เขียนตามจินตนาการ	2.48	0.51	3.74	0.76	7.16	< .001	**2**
3. การใช้ภาษา	2.33	0.48	3.63	0.63	8.55	< .001	**1**

เกณฑ์การประเมินการเขียนเรื่องจากจินตนาการ	ก่อนการจัดการเรียนรู้		หลังการจัดการเรียนรู้		t	P	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
4. การเขียนสะกดคำ	2.48	0.51	3.70	0.67	7.53	< .001	**3**
5. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	1.00	0.00	2.00	0.00	∞	< .001	**5**

เมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการเขียนเรื่องจากจินตนาการของผู้เรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีการพัฒนามากที่สุดไปน้อยที่สุด พบว่า ด้านการใช้ภาษา ($\bar{x}$= 3.63, S.D. = 0.63) มีการพัฒนาสูงสุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ รองลงมาคือด้านสาระสำคัญของเรื่องที่เขียนตามจินตนาการ ($\bar{x}$= 3.74, S.D. = 0.76) และด้านการสะกดคำ ($\bar{x}$= 3.70, S.D. = 0.67) ซึ่งมีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน ขณะที่ด้านการตั้งชื่อเรื่อง ($\bar{x}$= 2.48, S.D. = 0.51) และด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{x}$= 2.00, S.D. = 0.00) มีการพัฒนาในระดับต่ำกว่าและใกล้เคียงกันเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น

2.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด มีความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดการเรียนรู้	จำนวน (N)	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	P
โดยใช้เทคนิแผนผังความคิด	27	20	15.56	2.41	2.76	< .01
แบบปกติ	27	20	13.85	1.92		

พบว่า ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด ($\bar{x}$ = 15.56, S.D. = 2.41) สูงกว่าความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ($\bar{x}$ = 13.85, S.D. = 1.92) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

จากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมข้างต้น เพื่อให้เห็นรายละเอียดเชิงลึกในแต่ละด้าน จึงพิจารณาผลการวิเคราะห์แยกตามองค์ประกอบ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์การประเมินที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

เกณฑ์การประเมินการเขียนเรื่องจากจินตนาการ	การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด	การจัดการเรียนรู้แบบปกติ	t	P	ลำดับที่

	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
1. การตั้งชื่อเรื่อง	2.48	0.51	2.30	0.47	1.34	> .05	**5**
2. สาระสำคัญของเรื่องที่เขียนตามจินตนาการ	3.74	0.76	3.48	0.51	1.44	> .05	**3**
3. การใช้ภาษา	3.63	0.63	3.33	0.48	1.96	≈ .05	**2**
4. การเขียนสะกดคำ	3.70	0.67	3.56	0.51	0.85	> .05	**4**
5. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	2.00	0.00	1.19	0.40	10.52	< 0.001	**1**

ความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด ($\bar{X}$ = 15.55, S.D. = 2.41) สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ($\bar{X}$ = 13.85, S.D. = 2.37) ในทุกข้อของเกณฑ์การประเมิน แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถจัดระบบความคิดได้อย่างเป็นขั้นตอน ทำให้การเรียบเรียงเนื้อเรื่องมีความต่อเนื่อง ชัดเจน และสื่อความหมายได้ดีกว่า ส่งผลให้ผลงานการเขียนมีคุณภาพโดยรวมสูงขึ้นเมื่อเทียบกับการเรียนรู้แบบปกติ

3.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดการเรียนรู้	**จำนวน (N)**	**คะแนนเต็ม**	$\bar{x}$	**S.D.**
โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด	27	50	41.07	4.46
แบบปกติ	27	50	31.44	4.69

พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด ($\bar{x}$ = 41.07, S.D. = 4.46) สูงกว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ($\bar{x}$ = 31.44, S.D. = 4.69) ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การเขียนเรื่องจากจินตนาการโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด มีความสามารถหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน (15.56) สูงกว่าก่อนเรียน (9.78) ทั้งนี้เนื่องจากเทคนิคแผนผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระเบียบความคิดจากแนวคิดหลักไปสู่แนวคิดย่อยอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การเขียนมีความชัดเจน ต่อเนื่อง และสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมกระบวนการคิดระดับสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยง และการสังเคราะห์ ตลอดจนช่วยลดภาระทางความจำและเพิ่มความมั่นใจในการเขียน นอกจากนี้ การใช้แผนผังความคิดยังสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และสามารถพัฒนาทั้งทักษะทางภาษาและทักษะการคิดควบคู่กัน อีกทั้งยังช่วยสร้างแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเขียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิพร การะกัน และคณะ (2565), วณัฐพล สินภิบาล และคณะ (2564), วาริศา หมื่นยง และประภาพันธ์ เพ็งภูมิ (2567), กันณพร เครื่องคำ และประภาพันธ์ เพ็งภูมิ (2566), ชฎากานต์ เจริญอิน (2566) และสาลินี จินดาวงศ์ (2566) ที่พบว่า การใช้เทคนิคแผนผังความคิดสามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนในระดับสูง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผัง

ความคิดจึงเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียน การคิด และการสร้างสรรค์ของผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้วิชาอื่นได้อย่างเหมาะสม

2.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดมีความสามารถในการเขียนเรื่องจากจินตนาการสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากแผนผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระบบความคิด เชื่อมโยงแนวคิด และมองเห็นโครงสร้างเนื้อหาได้ชัดเจนก่อนการเขียน ส่งผลให้การถ่ายทอดเรื่องราวมีความเป็นลำดับและต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน แตกต่างจากการจัดการเรียนรู้แบบปกติที่เน้นการรับความรู้เป็นหลัก โดยมักให้ผู้เรียนเขียนตามคำสั่งหรือหัวข้อที่กำหนดโดยไม่มีเครื่องมือช่วยจัดระเบียบความคิดอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนขาดแนวทางในการเริ่มต้นเขียน ไม่สามารถวางโครงเรื่องได้ชัดเจน และไม่ทราบวิธีการลำดับเนื้อหาให้เหมาะสม ส่งผลให้การเขียนขาดความต่อเนื่องและไม่สมบูรณ์ อีกทั้งผู้เรียนบางส่วนยังเกิดความไม่มั่นใจในการเขียน เนื่องจากไม่สามารถถ่ายทอดความคิดของตนออกมาได้อย่างเป็นระบบ จึงทำให้มีโอกาสพัฒนาทักษะการคิดและการเขียนอย่างจำกัด นอกจากนี้ การใช้แผนผังความคิดยังช่วยลดภาระทางความคิด (cognitive load) โดยการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบภาพและโครงสร้างที่เข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนสามารถวางแผนและเรียบเรียงความคิดก่อนการเขียนได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งการใช้คำสำคัญ สี และสัญลักษณ์ยังช่วยกระตุ้นความจำและความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเขียนมากขึ้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม เช่น การระดมความคิดและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยังช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดของตนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จึงทำให้ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการด้านการเขียนที่ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของ จตุพร ดวงศรี และอรัญ ซุยกระเดื่อง (2566) มัลลิกา มาภา และศรีจันทร์มูล (2568) วัชระ พิมพ์สิทธิ์ และละดา ดอนหงษา (2567) และจิราพร สุขเจริญ (2567) ที่พบว่าการใช้แผนผังความคิดสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดมีความเหมาะสมและให้ผลดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติในการพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

3.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดมีความพึงพอใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ขณะที่การจัดการเรียนรู้แบบปกติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ กลุ่มที่เรียนด้วยแผนผังความคิดมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน สะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมมีความน่าสนใจ ช่วยให้เข้าใจง่าย เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้ดีกว่า นอกจากนี้บรรยากาศในชั้นเรียนยังเอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสุข กระตือรือร้น และมั่นใจในการเขียนมากขึ้น รวมทั้งสามารถวางแผนและเขียนได้ง่ายขึ้น ผลดังกล่าวอธิบายได้ว่า การใช้แผนผังความคิดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ อีกทั้งลักษณะของแผนผังที่ใช้ภาพ สี และโครงสร้างที่ชัดเจนช่วยกระตุ้นความสนใจ ลดความน่าเบื่อ และเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน แตกต่างจากการสอนแบบปกติที่มักเน้นการบรรยายและการรับความรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อยกว่า ทั้งนี้ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของ จารุณี พรหมอนุมัติ (2564) สุวัทนา สงวนรัตน์ (2566) และกฤษติยา หมื่นเรือคำ และศศิพงษ์ ศรีสวัสดิ์ (2567) ที่พบว่า การใช้แผนผังความคิดช่วยเพิ่มความพึงพอใจของผู้เรียนในระดับสูง เนื่องจากกิจกรรมมีความน่าสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความพึงพอใจของผู้เรียนได้ดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ทั้งในด้านการมีส่วนร่วม แรงจูงใจ และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.ครูควรประยุกต์ใช้เทคนิคแผนผังความคิดในการสอนเขียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดลำดับความคิดและการสื่อสารของผู้เรียน

2.ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เช่น ระดมความคิด ทำงานกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3.ควรพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้อง และเน้นการประเมินระหว่างเรียน

4.สถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาครูด้านการใช้แผนผังความคิด

5.ควรบูรณาการแผนผังความคิดกับรายวิชาอื่นเพื่อพัฒนาทักษะการคิด

6.ควรใช้ร่วมกับสื่อและกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้

7.การใช้แผนผังความคิดกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ครูควรเริ่มจาก “รูปภาพ” ก่อน “ตัวอักษร” เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ช่วยให้เข้าใจและเชื่อมโยงความคิดได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงทั่วไปของผลการวิจัย

2.ควรศึกษาผลต่อทักษะอื่น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจในการเรียนรู้

3.ควรเปรียบเทียบกับเทคนิคการสอนรูปแบบอื่น เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุด

4.ควรพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัล

5.ควรศึกษาผลในระยะยาวของการใช้แผนผังความคิด

6.ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคนี้

เอกสารอ้างอิง

กมลชนก แก้วคำ. (2565). การพัฒนาทักษะการเขียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก. **วารสารศึกษาศาสตร์,** 33(1), 60–70.

กันณพร เครื่องคำ, และประภาพันธ์ เพ็งภูมิ. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณกรรมเป็นฐานร่วมกับแผนผังความคิด. **วารสารการจัดการนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น,** 9(7), 45–58.

กฤษติยา หมื่นเรือคำ, และศศิพงษ์ ศรีสวัสดิ์. (2567). ผลของการเรียนโดยใช้เทคนิค SQ4R เสริมด้วยแผนผังความคิดต่อความสามารถและความพึงพอใจของนักเรียน. **วารสารปัญญาปณิธาน**, 9(2), 120–135.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). **เทคนิคการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการเขียน.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชฎากานต์ เจริญอิน. (2566). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Four Blocks ร่วมกับแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจับใจความ. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์**, 10(1), 406–419.

ณัฐวุฒิ พงษ์พานิช. (2566). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน. **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์**, 25(1), 78–90.

ธนพร ใจดี. (2567). การใช้เทคนิคแผนผังความคิดเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นพเก้า ณ พัทลุง. (2567). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ**, 24(1), 30–40.

ปาริชาติ ทองสุข. (2566). การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์. **วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**, 18(2), 50–60.

พรทิพย์ รอดกสิกรรม. (2567). การใช้แผนผังความคิดในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. **วารสารครุศาสตร์วิจัย**, 6(1), 101–115.

ภัทราพร เกษสังข์. (2566). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนของนักศึกษาครุศาสตร์โดยใช้การสะท้อนคิด. **วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน**, 15(42), 40–50.

มัลลิกา มาภา, และศรีจันทร์มูล. (2568). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับแผนผังมโนทัศน์. **วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล**, 14(1), 1–13.

มิ่งมนัสชน จังหาร. (2565). ความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีชีวประวัติ. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,** 16(2), 75–85.

วณัฐพล สินภิบาล, บุษบา บัวสมบูรณ์, และกิ่งกาญจน์ บูรณสินวัฒนกูล. (2564). การพัฒนาการเขียนเรื่องจากจินตนาการโดยใช้เทคนิค CIRC ร่วมกับแผนผังความคิด. **วารสารวิจัยสังคมศาสตร์**, 12(1), 1–12.

วาริศา หมื่นยง, และประภาพันธ์ เพ็งภูมิ. (2567). การพัฒนาทักษะภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. **วารสารราชพฤกษ์**, 22(2), 1–12.

วัชระ พิมพ์สิทธิ์, และละดา ดอนหงษา. (2567). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R เสริมด้วยแผนผังความคิด. **Journal of Integration Social Sciences and Development**, 5(2), 78–79.

ศิริพร วงศ์คำ. (2566). ปัญหาการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาและแนวทางแก้ไข. **วารสารวิจัยทางการศึกษา,** 14(2), 38–45.

สาลินี จินดาวงศ์. (2566). การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้สื่อมัลติมีเดียร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 21(1), 1–15.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2566). เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน. **วารสารศึกษาศาสตร์**, 34(2), 50–60.

สุวัทนา สงวนรัตน์. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของนักศึกษา. **วารสารมณีเชษฐาราม,** 9(2), 1–15.

อพันตรี พูลพุทธา. (2566). การพัฒนาความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 42(3), 50–60.

อาทิพร การะกัน, ณัฐดา อัศวพรรณ, และสมเกียรติ อินทสิงห์. (2565). การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการระดมสมองร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 24(4), 288–297.

จตุพร ดวงศรี, และอรัญ ชุยกระเดื่อง. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมทักษะ

การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด**, 17(1), 102–113.

จิราพร สุขเจริญ. (2567). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันร่วมกับแผนผังความคิด. **Journal of Modern Learning Development**, 9(11), 223–228.

จารุณี พรหมอนุมัติ. (2564). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค SQ3R ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. **e-Journal of Education Studies, Burapha University**, 3(4), 31–45.

จิราภรณ์ ศรีสุข. (2566). การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน. วารสารการวัดและประเมินผลการศึกษา, 12(1), 30–40.

จุฑามาศ อินทร์สว่าง. (2563). การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. **วารสารศึกษาศาสตร์**, 31(2), 45–56.

Piaget, J. (1972). **The psychology of the child. Basic Books**.

Inhelder, B., & Piaget, J. (1958). **The growth of logical thinking from childhood to adolescence**. Basic Books.

Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in society: The development of higher psychological processes**. Harvard University Press.

Ghaour, M. (2017). Constructivism and social constructivism in the classroom. International. **Journal of Sciences**, 6(5), 106–110.

Massa, S. (2024). The role of scaffolding in student learning**. Journal of Educational Psychology**, 45(2), 120–135.